VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2020/1500

z 28. júla 2020

o uplatniteľnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ v prípade zákaziek na určité činnosti súvisiace s výrobou a veľkoobchodným predajom elektrickej energie v Litve

[oznámené pod číslom C(2020/5031]

(Iba litovské znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES ([1]), a najmä na jej článok 35 ods. 3,

po konzultácii s Poradným výborom pre verejné obstarávanie,

keďže:

1. SKUTOČNOSTI

(1) Dňa 8. apríla 2019 spoločnosť Lietuvos energija UAB (ďalej len „žiadateľ“) predložila Komisii žiadosť podľa článku 35 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ (ďalej len „žiadosť“).

(2) Žiadosť sa týka výroby a veľkoobchodného predaja elektrickej energie, ktoré nie sú regulované vnútroštátnym orgánom ([2]). Vo svojom e-maile z 18. júna 2019 žiadateľ potvrdil, že obchodovanie s vyrovnávacím prúdom, regulačným prúdom, poskytovanie rezervných kapacít a záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme nie sú predmetom žiadosti.

(3) K žiadosti nebolo pripojené odôvodnené a podložené stanovisko, ktoré prijal nezávislý vnútroštátny orgán príslušný vo vzťahu k dotknutým činnostiam a v ktorom sa podrobne analyzuje podmienka uplatniteľnosti článku 34 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ na dotknuté činnosti v súlade s odsekmi 2 a 3 uvedeného článku. Z toho vyplýva, že v súlade s bodom 1 prílohy IV k smernici 2014/25/EÚ má Komisia na prijatie vykonávacieho aktu o žiadosti 105 pracovných dní. Plynutie pôvodnej lehoty bolo pozastavené v súlade s bodom 2 prílohy IV k smernici 2014/25/EÚ. Lehota na prijatie vykonávacieho aktu, na ktorej sa dohodol žiadateľ s Komisiou, uplynie 31. júla 2020.

(4) V súlade s článkom 35 ods. 2 smernice 2014/25/EÚ Komisia informovala litovské orgány o žiadosti a 14. a 24. mája 2019 požiadala o dodatočné informácie. Litovské orgány odpovedali 18. a 23. septembra 2019. Dňa 7. októbra 2019, 30. januára a 17. marca 2020 Komisia požiadala o ďalšie objasnenia a litovské orgány odpovedali 22. januára, 5. a 19. marca 2020. V súvislosti s konzultáciami s Poradným výborom pre verejné obstarávanie litovské orgány poskytli ďalšie informácie 9. júla 2020.

(5) Dňa 3. a 27. mája a 14. júna 2019 Komisia požiadala žiadateľa o dodatočné informácie a žiadateľova odpoveď bola doručená 17. mája, 12. a 18. júna 2019.

2. PRÁVNY RÁMEC

(6) Smernica 2014/25/EÚ sa okrem iného vzťahuje na zadávanie zákaziek na vykonávanie činností týkajúcich sa výroby a veľkoobchodného predaja elektrickej energie, pokiaľ sa na túto činnosť nevzťahuje výnimka v zmysle článku 34 uvedenej smernice. Smernica 2014/25/EÚ sa nevzťahuje na niektoré druhy činnosti, ktoré sa nepovažovali za relevantnú činnosť podľa článku 9 ods. 2 uvedenej smernice.

([1]) Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243.

([2]) Takáto činnosť môže podliehať právu EÚ a vnútroštátnemu právu, ktoré zaručuje voľný prístup k trhu, pozri oddiel 3.1 tohto rozhodnutia.

(7) Podľa článkov 34 a 35 smernice 2014/25/EÚ zákazky, ktorých cieľom je umožniť vykonanie jednej z činností, na ktoré sa uvedená smernica vzťahuje, na základe žiadosti členského štátu alebo obstarávateľa nepodliehajú uvedenej smernici. Táto výnimka sa môže udeliť, ak v členskom štáte, v ktorom sa táto činnosť vykonáva, je na trhoch s neobmedzeným prístupom priamo vystavená hospodárskej súťaži. Priame vystavenie hospodárskej súťaži sa posudzuje na základe objektívnych kritérií, pričom sa zohľadňujú osobitné charakteristiky dotknutého odvetvia.

3. **POSÚDENIE**

3.1. **Neobmedzený prístup na trh**

(8) Prístup na trh sa považuje za neobmedzený, ak členský štát vykonáva a uplatňuje príslušné právne predpisy Únie, ktorými sa otvára dané odvetvie alebo jeho časť. Tieto právne predpisy sú uvedené v prílohe III k smernici 2014/25/EÚ, v ktorej sa v prípade odvetvia elektrickej energie odkazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES ([3]).

(9) Ako potvrdil žiadateľ a na základe informácií, ktoré má Komisia k dispozícii, Litva transponovala ([4]) a uplatňuje smernicu 2009/72/ES. Prístup na relevantný trh sa preto považuje za neobmedzený v súlade s článkom 34 ods. 3 smernice 2014/25/EÚ.

3.2. **Priame vystavenie hospodárskej súťaži**

(10) Priame vystavenie hospodárskej súťaži by sa malo posudzovať na základe rôznych ukazovateľov, z ktorých žiadny nie je sám osebe rozhodujúci. Pokiaľ ide o trhy, ktorých sa týka toto rozhodnutie, podiel hlavných aktérov na danom trhu predstavuje jedno z kritérií, ktoré by sa mali zohľadniť. Vzhľadom na vlastnosti príslušných trhov by sa mali zohľadniť aj ďalšie kritériá.

(11) Týmto rozhodnutím nie je dotknuté uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže a štátnej pomoci a iných oblastí práva Únie. Najmä kritériá a metódy používané na posúdenie priameho vystavenia hospodárskej súťaži podľa článku 34 smernice 2014/25/EÚ sa nemusia zhodovať s kritériami a metódami používanými na vykonanie posúdenia podľa článku 101 alebo 102 ZFEÚ alebo nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 ([5]), čo potvrdil aj Všeobecný súd ([6]).

(12) Je potrebné si uvedomiť, že cieľom tohto rozhodnutia je stanoviť, či sú činnosti, na ktoré sa vzťahuje žiadosť, na trhoch s neobmedzeným prístupom v zmysle článku 34 smernice 2014/25/EÚ priamo vystavené hospodárskej súťaži. Týmto sa zaistí, že aj pri absencii disciplíny nastolenej podrobnými pravidlami obstarávania ustanovenými v smernici 2014/25/EÚ sa obstarávanie s cieľom vykonávať uvedené činnosti bude vykonávať transparentným, nediskriminačným spôsobom založeným na kritériách, ktoré umožnia nákupcom identifikovať riešenie, ktoré bude v celkovom meradle ekonomicky najvýhodnejšie.

3.2.1 *Vymedzenie produktového trhu*

(13) Žiadosť sa týka výroby elektrickej energie a veľkoobchodného predaja.

(14) Vo svojom rozhodnutí vo veci COMP M.4110 E.ON – ENDESA ([7]) Komisia identifikovala tieto relevantné produktové trhy v odvetví elektrickej energie: výroba a veľkoobchodné dodávky; prevod; distribúcia a maloobchodné dodávky. Zatiaľ čo niektoré z týchto trhov môžu byť ďalej rozdelené, podľa doterajšej praxe Komisie ([8]) sa odmieta rozlišovanie medzi trhom s výrobou elektriny a veľkoobchodným trhom zásobovania energiou, keďže výroba ako taká je len prvým krokom v hodnotovom reťazci, ale vyrobené objemy elektriny sa predávajú prostredníctvom veľkoobchodného trhu.

([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55).

([4]) Vnútroštátny transpozičný akt: Lietuvos Respublikos Elektros Energetikos Įstatymas, 2000 m. liepos 20 d. Nr. VIII-1881.

([5]) Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Nariadenie ES o fúziách) (Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1).

([6]) Rozsudok z 27. apríla 2016, Österreichische Post AG/Komisia, T-463/14, EU:T:2016:243, bod 28.

([7]) Vec COMP M. č. 4110 E.ON – ENDESA, z 25. apríla 2006, body 10 a 11.

([8]) Vec COMP/M. č. 3696 E.ON – MOL z 21. januára 2005, bod 223, vec COMP/M. č. 5467, RWE-ESSENT z 23. júna 2009, bod 23.

(15) Komisia v roku 2012 prijala vykonávacie rozhodnutie 2012/218/EÚ ([9]) a vykonávacie rozhodnutie 2012/539/EÚ ([10]) v súvislosti s nemeckým a talianskym trhom s elektrickou energiou. Pokiaľ ide o Nemecko, Komisia sa usúdila, že výroba a uvádzanie elektrickej energie na trh podľa zákona o obnoviteľných zdrojoch energie nie je súčasťou trhu pre výrobu a prvý predaj elektrickej energie vyrábanej z konvenčných zdrojov, pretože elektrická energia vyrobená z obnoviteľných zdrojov sa zvyčajne nepredáva priamo na veľkoobchodnom trhu, ale najskôr ju nakúpia prevádzkovatelia prenosových sústav za zákonom stanovenú výkupnú cenu. Pokiaľ ide o Taliansko, Komisia sa podobne domnievala, že trh pre výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov je oddelený od trhu pre výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrábanej z konvenčných zdrojov, pretože sa predaj elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov, ktoré sú predmetom mechanizmov Comitato Interministeriale Prezzi del 29 aprile 1992 (ďalej len „CIP6“) a vstupných sadzieb (ďalej len „FIT“), uskutočňuje prevažne prostredníctvom prevádzkovateľa energetických služieb. Kľúčovým dôvodom pre Komisiu, aby robila takéto rozdiely, bol v zásade predaj vyrobenej elektriny zo strany výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov netrhovému subjektu, ktorým je prevádzkovateľ prenosovej sústavy v Nemecku a Gestore dei Servizi Energetici v Taliansku. Ďalšie úvahy, ktoré boli súčasťou týchto dvoch precedensov, boli tieto: prednosť výkupu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a zákonom stanovená výkupná cena. Komisia preto dospela k záveru, že výroba elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v Nemecku a Taliansku nepodlieha trhovým silám.

(16) V roku 2017 Komisia prijala vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2018/71 ([11]) v súvislosti s holandským trhom s elektrickou energiou. Pokiaľ ide o Holandsko, Komisia usúdila, že nie je nutné vymedziť samostatné trhy s elektrickou energiou v závislosti od zdroja. Hlavné rozdiely medzi vykonávacím rozhodnutím 2012/218/EÚ a vykonávacím rozhodnutím 2012/539/EÚ vo vzťahu k Nemecku a Taliansku sú tieto: skutočnosť, že elektrická energia z obnoviteľných zdrojov sa predávala priamo na veľkoobchodnom trhu a nie netrhovému subjektu, neexistencia prednosti výkupu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, skutočnosť, že zákonom stanovená výkupná cena vzťahujúca sa na elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov bola v podobe výkupného príplatku (v porovnaní s pevnou sadzbou stanovenou vo vykonávacích rozhodnutiach 2012/218/EÚ a 2012/539/EÚ vo vzťahu k Nemecku a Taliansku) a skutočnosť, že dotácie na obnoviteľné zdroje energie na začiatku podliehali hospodárskej súťaži prostredníctvom postupu predkladania ponúk, v rámci ktorého o vopred stanovenú výšku dotácií súťažili rôzne technológie.

(17) Vzhľadom na vykonávacie rozhodnutia 2012/218/EÚ, 2012/539/EÚ a (EÚ) 2018/71 je v danom prípade na základe rovnakých kritérií potrebné preskúmať relevantnosť rozdielu medzi elektrickou energiou vyrobenou z obnoviteľných zdrojov a elektrickou energiou vyrobenou z konvenčných zdrojov.

(18) Litovské orgány v odpovedi z 18. septembra 2019 na žiadosť Komisie o informácie zo 14. mája 2019 informovali, že v súčasnosti existujú tri systémy podpory pre elektrinu vyrábanú z obnoviteľných zdrojov.

(19) **Prvý systém podpory** sa vzťahuje na výrobcov vyrábajúcich elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“), ktorí získali právo využívať stimuly systému v období od 1. januára 2002 do 23. mája 2011. Hlavné prvky prvého systému sú: povinný nákup elektrickej energie z OZE spoločnosťou určenou ministerstvom energetiky alebo distribučnou sieťou, prednosť výkupu; odmena pri pevnej sadzbe stanovená regulačným orgánom v oblasti energetiky, výnimka zo zodpovednosti za rovnováhu sústavy a kompenzácia výrobcu za náklady na pripojenie k sústave. V závislosti od kapacity zariadenia podlieha prvý systém výberovému konaniu o stavebné povolenie.

(20) Inštalovaná kapacita, ktorá mohla využívať stimul podľa prvého systému podpory, bola 237 MW a uplatňované obdobie stimulov do konca roku 2020, alebo ak obdobie medzi dátumom vydania povolenia na výrobu a rokom 2020 bolo menej ako 12 rokov, po dobu 12 rokov od dátumu vydania povolenia na výrobu.

(21) **Druhý systém podpory** sa vzťahuje na výrobcov vyrábajúcich elektrinu z OZE, ktorí získali právo využívať stimuly systému v období od 24. mája 2011 do 30. apríla 2019. Hlavné prvky druhého systému sú: povinný nákup elektrickej energie z OZE spoločnosťou určenou ministerstvom energetiky alebo distribučnou sieťou; prednosť výkupu; odmena pri pevnej sadzbe udelená na základe verejnej súťaže alebo stanovená regulačným orgánom v oblasti energetiky; výnimka zo zodpovednosti za rovnováhu sústavy a kompenzácia výrobcu za náklady na pripojenie k sústave.

([9]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2012/218/EÚ z 24. apríla 2012, ktorým sa vyníma výroba a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrábanej z konvenčných zdrojov v Nemecku (Ú. v. EÚ L 114, 26.4.2012, s. 21).

([10]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2012/539/EÚ z 26. septembra 2012, ktorým sa stanovuje výnimka týkajúca sa výroby a veľkoobchodného predaja elektrickej energie vyrábanej z konvenčných zdrojov v makrozóne Sever a makrozóne Juh v Taliansku (Ú. v. EÚ L 271, 5.10.2012, s. 4).

([11]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/71 z 12. decembra 2017, ktorým sa stanovuje výnimka pre výrobu a veľkoobchodný predaj elektriny v Holandsku z uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 12, 17.1.2018, s. 53).

(22) Prideľovanie podpory s pevnou sadzbou sa v rámci druhého systému podpory stanoví na základe postupu predkladania ponúk v závislosti od kapacity zariadenia.

(23) Inštalovaná kapacita, ktorá by mohla využiť stimul, je 464 MW, obdobie stimulov sa uplatňuje 12 rokov od dátumu vydania povolenia na výrobu a platby sa budú vyplácať až do roku 2029.

(24) **Tretí systém podpory** schválila Komisia ([12]) a nadobudol účinnosť 1. mája 2019. Hlavné prvky tretieho systému sú: prednosť výkupu; odmena vychádza z cenovej prirážky stanovenej po procese predkladania ponúk (platba sa nevyplatí v prípade nulových alebo záporných cien po dobu šiestich a viac hodín; žiadna platba sa nevyplatí v prípade výroby elektrickej energie pridelenej v rámci verejnej súťaže); výnimka zo zodpovednosti za rovnováhu sústavy pre elektrárne s kapacitou menšou ako 500 kW a pre pilotné projekty.

(25) Prémiová podpora pre všetky typy zariadení bez ohľadu na veľkosť a technológiu sa má v rámci tretieho systému podpory stanoviť na základe postupu predkladania ponúk.

(26) Výška stimulu v rámci tretieho systému podpory je približne 2,9 TWh a stimulačné obdobie sa uplatňuje po dobu 12 rokov od dátumu vydania povolenia na výrobu.

(27) Podľa žiadateľa je tretí systém podpory pre elektrickú energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov v Litve podobný príslušným opatreniam prijatým v Holandsku. Toto by preto mohlo byť dobrým dôvodom pre vymedzenie jedného produktového trhu, ktorý zahŕňa výrobu elektrickej energie z konvenčných a obnoviteľných zdrojov. Komisia však poznamenáva, že tretí systém bol zavedený len nedávno.

(28) Podľa litovských orgánov by sa výroba a veľkoobchod mali definovať ako jednotný trh bez ohľadu na zdroj elektrickej energie. Prípadne, ak by sa mali vymedziť dva trhy, litovské orgány navrhujú toto vymedzenie: trh pre elektrickú energiu z konvenčných a obnoviteľných zdrojov s výnimkou elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory, a trh pre elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory.

(29) Na elektrickú energiu vyrobenú v rámci tretieho systému podpory sa poskytuje prémiová podpora stanovená na základe postupu predkladania ponúk pre všetky typy zariadení bez ohľadu na veľkosť a technológiu. Obdobie poskytovania podpory na jednotlivé zariadenie je 12 rokov. Príjemcovia dostanú maximálnu prémiu stanovenú ako rozdiel medzi maximálnou cenou (náklady na nákladovo najefektívnejšiu technológiu výroby elektrickej energie z OZE dostupnú v Litve – veternú energiu na pevnine) a referenčnou cenou. Rozhodnutím C(2019) 3122 ([13]) Komisia v apríli 2019 zistila, že finančná podpora systému je zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

(30) Na elektrickú energiu vyrobenú v rámci tretieho systému sa poskytuje prémiová podpora stanovená na základe postupu predkladania ponúk. Táto situácia sa výrazne líši od situácie v prípade elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, ktorá dostáva zákonnú platbu, nezávisle od trhových podmienok.

(31) S prihliadnutím na uvedenú špecifickosť litovského trhu s elektrickou energiou na účely posúdenia podmienok stanovených v článku 34 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ a bez toho, aby bolo dotknuté právo hospodárskej súťaže a pravidlá štátnej pomoci, relevantný produktový trh sa týmto vymedzuje ako trh pre výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrobenej z konvenčných a obnoviteľných zdrojov s výnimkou elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory.

(32) Pokiaľ ide o prvý a druhý systém podpory, výrobcovia elektrickej energie majú v rámci oboch systémov nárok na pevnú sadzbu za elektrickú energiu, ktorú vyrobia, nezávisle od trhových podmienok.

(33) Sú oslobodení od zodpovednosti za rovnováhu sústavy: za správu rovnováhy sústavy je zodpovedný prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy, a to v závislosti od siete, ku ktorej je výrobca pripojený.

(34) Využili kompenzáciu za náklady na pripojenie zariadení na výrobu elektrickej energie. Po pripojení zariadení výrobcov k elektrickej sieti im bola uhradená časť nákladov na pripojenie, ktoré vznikli prevádzkovateľovi elektrickej siete.

([12]) Štátna pomoc SA.50199 (2019/N) z 23. apríla 2019 o podpore pre Litvu v oblasti elektrární vyrábajúcich elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov.

([13]) [Rozhodnutie Komisie C(2019) 3122 z ... apríla 2020 o podpore pre Litvu v oblasti elektrární vyrábajúcich elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov.?]

(35) Majú nárok na povinný nákup vyrobenej elektrickej energie. Výrobcovia môžu predávať svoju elektrickú energiu na trhu, ale ak sa tak nerozhodnú, majú právo predať všetku vyrobenú elektrickú energiu a elektrickú energiu dodanú do sústavy určenej spoločnosti po pripojení zariadení na výrobu elektrickej energie k prenosovej sústave, alebo prevádzkovateľovi distribučnej sústavy zásobujúcej viac ako 100 000 používateľov, kde sú zariadenia na výrobu elektrickej energie výrobcov pripojené k distribučnej sústave.

(36) Využívajú výhody prednostného výkupu. V rámci práva prednosti musí prevádzkovateľ elektrickej sústavy prijímať, prenášať alebo distribuovať – za transparentných, nediskriminačných sadzieb – všetku elektrickú energiu, ktorú ponúka jej výrobca, pričom toto právo prednosti sa výrobcovi zaručuje vo vzťahu k ostatným výrobcom elektrickej energie z iných ako obnoviteľných zdrojov energie.

(37) Elektrická energia vyrobená z obnoviteľných zdrojov, ktorá podlieha prvému a druhému systému podpory, preto tvorí samostatný trh.

3.2.2 *Vymedzenie geografického trhu*

(38) V roku 2012 sa Litva pripojila k energetickej burze NordPool, čím litovskí výrobcovia elektrickej energie začali súťažiť o predaj svojej elektrickej energie dodávateľom na trhu. V roku 2013 bola litovská elektrizačná sústava už pripojená k sústavám v iných členských štátoch, napr. v Lotyšsku, a od decembra 2015 aj vo Švédsku a Poľsku. Litva však naďalej zostáva jedinou ponukovou oblasťou.

(39) Podľa žiadateľa sa žiadosť týka činností na území Litvy.

(40) Pokiaľ ide o trhy s elektrickou energiou, vo svojich vykonávacích rozhodnutiach 2012/218/EÚ a (EÚ) 2018/71 Komisia zastávala názor, že geografický rozsah trhu je vnútroštátny.

(41) Vzhľadom na to, že nič nepoukazuje na iný rozsah geografického trhu, Komisia na účely posúdenia v tomto rozhodnutí a bez toho, aby bolo dotknuté právo hospodárskej súťaže a pravidlá štátnej pomoci, usudzuje, že geografický rozsah trhu s výrobou a veľkoobchodným predajom elektrickej energie pre výrobu elektrickej energie z konvenčných zdrojov aj obnoviteľných zdrojov (na ktoré sa vzťahujú všetky systémy) pokrýva územie Litvy.

3.2.3. *Analýza trhu*

(42) Je dôležité poznamenať, že nie všetci účastníci trhu na litovských trhoch s výrobou a veľkoobchodným predajom elektrickej energie podliehajú pravidlám verejného obstarávania. Preto by spoločnosti, ktoré nepodliehajú týmto pravidlám, obvykle mali mať pri pôsobení na týchto trhoch možnosť vyvíjať konkurenčný tlak na účastníkov trhu, ktorí podliehajú pravidlám verejného obstarávania. Podľa litovských orgánov na trhoch, na ktoré sa vzťahuje žiadosť, okrem žiadateľa podliehajú pravidlám verejného obstarávania tieto subjekty: UAB Vilniaus energija, AB Panevėžio energija, VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokykla, AB Vilniaus šilumos tinklai, AB Klaipėdos energija a AB Šiaulių energija.

3.2.3.1. Výroba a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrobenej z konvenčných zdrojov a z obnoviteľných zdrojov s výnimkou elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory

(43) Vo svojich vykonávacích rozhodnutiach 2012/218/EÚ a 2012/539/EÚ Komisia usúdila, že pokiaľ ide o trh s výrobou a veľkoobchodným predajom, relevantné sú kumulatívne trhové podiely prvých troch podnikov. Vzhľadom na to, že nie všetci účastníci trhu podliehajú pravidlám verejného obstarávania, sa však analýza zameriava na postavenie na trhu a konkurenčné obmedzenia pre jednotlivých účastníkov trhu, na ktorých sa vzťahujú pravidlá verejného obstarávania. Ostatné vyjadrenia koncentrácie možno takisto považovať za relevantné.

(44) Na litovskom trhu s výrobou elektrickej energie je podľa odpovede litovských orgánov z 5. marca 2020 na žiadosť Komisie o informácie z 30. januára 2020 najväčší účastník na trhu žiadateľ a jeho podiel na trhu v rokoch 2015 až 2019 kolísal medzi najvyšším podielom 60,8 % v roku 2018 a najnižším podielom 53,9 % v roku 2019. Druhým účastníkom na trhu je spoločnosť AB ACHEMA, ktorej sa v rovnakom období podarilo zvýšiť svoje trhové podiely z 10,3 % v roku 2015 na 23 % v roku 2019. Trhové podiely ďalších dvoch väčších účastníkov trhu dosahujú 5 % a 10 %. Komisia poznamenáva, že ďalší významní aktívni účastníci trhu okrem žiadateľa nepodliehajú pravidlám verejného obstarávania. Spoločnosť UAB Vilniaus Energija podlieha pravidlám verejného obstarávania, ale od roku 2016 už na príslušnom trhu nepôsobí.

(45) Podľa vnútroštátnych právnych predpisov veľkoobchodný trh s elektrickou energiou spočíva v obchodovaní na energetickej burze, na bilaterálnych dohodách a v obchodovaní s vyrovnávacím a regulačným prúdom.

(46) Podľa tabuľky 14 odpovede žiadateľa zo 17. mája 2019 na žiadosť Komisie o informácie z 3. mája 2019 z celkového objemu obchodovaného v Litve sa s viac ako 75 % elektrickej energie obchoduje prostredníctvom energetickej burzy NordPool. NordPool je najväčšou európskou energetickou burzou. Energetická burza NordPool zabezpečuje obchodovanie s energiami v celej Európe. NordPool ponúka denné a vnútrodenné obchodovanie, zúčtovanie a vyrovnanie, údaje a dodržiavanie predpisov, ako aj poradenské služby. NordPool prevádzkuje trhy s obchodovaním s energiami v Nórsku, Dánsku, vo Švédsku, Fínsku, v Estónsku, Lotyšsku, Litve, Nemecku, Holandsku, Belgicku, Rakúsku, Luxembursku, vo Francúzsku a v Spojenom kráľovstve. NordPool v roku 2019 dosiahla celkový obchodovaný výkon 494 TWh, ktorý zahŕňa viac ako 90 % celkovej spotreby energie na severskom a baltskom trhu.

(47) Likvidita veľkoobchodného trhu je relevantným ukazovateľom hospodárskej súťaže, pretože dostatočné objemy na strane ponuky, ako aj na strane dopytu, pokiaľ ide o príslušné veľkoobchodné produkty (napr. základný odber, špičkový odber, hodinové bloky pre rôzne časové rámce), poskytujú obchodníkom a dodávateľom možnosti získavania zdrojov a zabezpečenia.

(48) Miera likvidity na veľkoobchodnom trhu NordPool potvrdzuje záver, že obstarávatelia pôsobiaci na litovskom trhu s výrobou a veľkoobchodným predajom sú vystavení hospodárskej súťaži.

(49) Prepojovacia kapacita je dostatočná na to, aby umožnila významný dovoz alebo vývoz do alebo z Litvy. Litva je navyše súčasťou energetickej burzy NordPool, na ktorej súťaží viacero výrobcov elektrickej energie zo zúčastnených krajín (Nórsko, Švédsko, Fínsko, Dánsko, Estónsko, Lotyšsko a Litva). Značná časť dovozu elektrickej energie do Litvy pochádza z Ruska a Bieloruska.

(50) Zvýšenie prepojovacej kapacity medzi Litvou a ostatnými krajinami malo pravdepodobne priaznivý vplyv na hospodársku súťaž na litovskom trhu s výrobou elektrickej energie.

(51) Podľa žiadosti dovoz v roku 2018 predstavoval 80 % litovského dopytu po elektrickej energii. Čistý dovoz sa zvýšil zo 7208 TWh v roku 2015 na 9632 TWh v roku 2018, zatiaľ čo elektrická energia vyrobená v Litve klesla zo 4598 TWh na 3220 TWh. Žiadateľ vysvetľuje, že hoci by celková inštalovaná kapacita v Litve bola dostatočná na uspokojenie dopytu, dovážaná elektrická energia je lacnejšia ako tá, ktorá sa vyrába lokálne. V dôsledku toho boli niektoré z jeho prevádzok zakonzervované a sú vedené ako rezervná kapacita.

(52) Rozsah dovozu na litovskom trhu vedie k záveru, že hospodárskej súťaži sú vystavení obstarávatelia pôsobiaci na litovskom trhu pre výrobu elektrickej energie z konvenčných a obnoviteľných zdrojov s výnimkou elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory.

3.2.3.2 Výroba a veľkoobchodný predaj elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory

(53) Na základe charakteristík systémov podpory Komisia poznamenáva, že prvý a druhý systém podpory majú podobné črty ako systémy analyzované vo vykonávacích rozhodnutiach 2012/218/EÚ a 2012/539/EÚ vo vzťahu k Taliansku a Nemecku. V obidvoch prípadoch Komisia rozlišovala obzvlášť dôležité osobitné znaky. Po prvé, pri výrobe elektrickej energie z OZE existujú výhody z prioritného pripojenia na elektrizačnú sústavu a má pri dodávaní elektrickej energie do sústavy prednosť pred konvenčnou elektrickou energiou, čo znamená, že výroba elektrickej energie je teoreticky nezávislá od dopytu. Po druhé, výroba a výkup sú od cien úplne nezávislé, pretože výrobcovia elektrickej energie z OZE majú nárok na zákonnú platbu.

(54) Vzhľadom na podobnosť prvkov prvého a druhého systému v Litve s výrobou elektrickej energie z OZE analyzovanou v rozhodnutiach z roku 2012 Komisia dospela k záveru, že tieto činnosti nie sú vystavené hospodárskej súťaži.

4. ZÁVER

(55) Vzhľadom na preskúmané faktory by sa podmienka priameho vystavenia hospodárskej súťaži stanovená v článku 34 smernice 2014/25/EÚ mala považovať za splnenú s ohľadom na výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov s výnimkou elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory v Litve.

(56) Ďalej, keďže sa podmienka neobmedzeného prístupu na trh považuje za splnenú, smernica 2014/25/EÚ by sa nemala uplatňovať, keď obstarávatelia zadávajú zákazky, ktoré majú zabezpečiť výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrobenej z konvenčných a obnoviteľných zdrojov, s výnimkou elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory, v Litve, ani keď organizujú súťaže návrhov na vykonávanie takejto činnosti v tejto geografickej oblasti.

(57) Vzhľadom na preskúmané faktory by sa podmienka priameho vystavenia hospodárskej súťaži stanovená v článku 34 smernice 2014/25/EÚ nemala považovať za splnenú s ohľadom na výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory v Litve. V dôsledku toho by sa smernica 2014/25/EÚ mala naďalej uplatňovať v prípade, keď obstarávatelia zadávajú zákazky s cieľom umožniť vykonávanie takejto činnosti v Litve, alebo v prípade, keď organizujú súťaže návrhov na vykonávanie takejto činnosti v tejto geografickej oblasti.

(58) Keďže na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory, by sa aj naďalej mala vzťahovať smernica 2014/25/EÚ, pripomína sa, že s verejnými zákazkami vzťahujúcimi sa na viacero činností je potrebné zaobchádzať v súlade s článkom 6 uvedenej smernice. To znamená, že keď obstarávateľ uskutočňuje „zmiešané“ obstarávanie, teda obstarávanie používané na podporu vykonávania činností vyňatých z uplatňovania smernice 2014/25/EÚ, ako aj činností z nej nevyňatých, musia sa zohľadniť činnosti, na ktoré je zákazka primárne určená. V prípade takéhoto zmiešaného obstarávania, keď je účelom v zásade podporovať činnosti, ktoré nie sú vyňaté, sa majú uplatňovať ustanovenia smernice 2014/25/EÚ. Ak nemožno objektívne určiť, na ktorú činnosť je zákazka primárne určená, má sa zadať v súlade s pravidlami stanovenými v článku 6 ods. 3 smernice 2014/25/EÚ.

(59) Je potrebné pripomenúť, že v článku 16 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ ([14]) o udeľovaní koncesií sa stanovuje výnimka z uplatňovania uvedenej smernice na koncesie, ktoré udeľujú obstarávatelia, ak pre členský štát, v ktorom sa koncesie majú plniť, bolo v súlade s článkom 35 smernice 2014/25/EÚ stanovené, že táto činnosť je priamo vystavená hospodárskej súťaži v súlade s článkom 34 danej smernice. Keďže sa dospelo k záveru, že činnosť výroby a veľkoobchodného predaja elektrickej energie z konvenčných a obnoviteľných zdrojov, s výnimkou elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory, podlieha hospodárskej súťaži, koncesné zmluvy určené na umožnenie výkonu týchto činností v Litve budú vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice 2014/23/EÚ.

(60) Toto rozhodnutie je založené na právnej a skutkovej situácii v období od apríla 2019 do mája 2020, ako to vyplýva z informácií, ktoré predložili žiadateľ a litovské orgány a z verejne dostupných informácií. Môže sa preskúmať, keby značné zmeny v právnej alebo skutkovej situácii viedli k tomu, že by už neboli splnené podmienky uplatniteľnosti článku 34 smernice 2014/25/EÚ,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Smernica 2014/25/EÚ sa neuplatňuje na zákazky zadávané obstarávateľmi, ktorých cieľom je umožniť v Litve výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie vyrobenej z konvenčných a obnoviteľných zdrojov, s výnimkou výroby a veľkoobchodného predaja elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, na ktoré sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory.

Článok 2

Smernica 2014/25/EÚ sa naďalej uplatňuje na zákazky zadávané obstarávateľmi, ktorých cieľom je umožniť v Litve výrobu a veľkoobchodný predaj elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, na ktorú sa vzťahuje prvý a druhý systém podpory.

([14]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1).

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Litovskej republike.

V Bruseli 28. júla 2020

Za Komisiu
Thierry BRETON
člen Komisie